

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

« 30 » 05 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

« 30 » 05 2025 р.

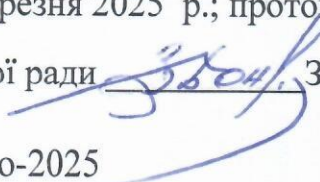
ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю С4 Психологія
освітньо-наукова програма Психологія

на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
з іншої галузі

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету психології та спеціальної освіти
від «25» березня 2025 р.; протокол № 7

Голова вченої ради Зоя БОНДАРЕНКО

Дніпро-2025

Внесено: кафедрою загальної та соціальної психології

Укладачі програми:

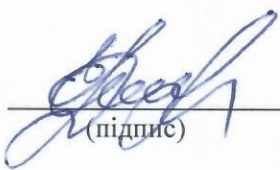
1. Кононенко А. О. – д-р психол. наук, проф., професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;
2. Корнієнко В.В.– доктор. психол. наук, доц., професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;
3. Грисенко Н.В. – канд. психол. наук, доц., доцент, завідувачка кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Гарант освітньо-наукової програми «Психологія» Тетяна ГАЛЬЦЕВА

Програма вступного іспиту ухвалена на засіданні кафедри загальної та соціальної психології від «13» березня 2025 р.; протокол № 7

Завідувач кафедри (Тетяна ГАЛЬЦЕВА)
(підпис) (ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради факультету психології та спеціальної освіти від «18» березня 2025 р.; протокол № 6

Голова науково-методичної ради (Олена ДИСА)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Вступний іспит до аспірантури передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Результати вступного іспиту зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії.

Узагальнена структура вступного іспиту

№	Найменування розділу	Питома вага
1	Методологічні основи психологічної науки	20%
2	Загальна психологія	20%
3	Психологія особистості	20%
4	Соціальна психологія	20%
5	Психологія розвитку	20%

2. ТЕМАТИКА ОЦІНЮВАННЯ

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Розділ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Тема 1. Науковий період історії психології і система психологічних учень

Початок наукової психології. Психологічна лабораторія В.Вундта. Система психології В.Вундта. Вюрцбургська школа (О. Кюльпе). Гуманітарні науки у XX сторіччі. Психологія форми (гештальтпсихологія). Біхевіоризм. Феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика. Філософія і психологія мови. Персоналізм. Психоаналіз, неофрейдизм і структуралізм. Сучасна психологія: школи, напрямки, тенденції розвитку.

Тема 2. Методологія сучасної психології

Основні категорії, принципи та методологічні проблеми сучасної психології: сутність, історичний портрет, динаміка. Рівні методології сучасної психології. Історичний перелік основних методологічних проблем сучасної психології: ситуація виникнення, умови сутнісної динаміки. Перспективи розв'язання методологічних проблем засобами сучасної психологічної науки. Поняття і феномен методологічної кризи.

Тема 3. Методи психології

Науковий метод: сутність, структура, застосування. Принципи побудови психологічного дослідження. Система методів психологічної науки і практики. Теоретичні методи психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження. Експеримент. Спостереження. Аналіз продуктів діяльності. Опитувальні методи. Методи практичної психологічної допомоги. Можливості застосування математичних методів у психологічних дослідженнях. Взаємозв'язок методології, методу та методики дослідження

Розділ 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Поняття про психіку

Предмет психології як науки Проблема природи психіки. Детермінація психічного. Вчення про рефлекс. Внутрішнє та зовнішнє як психологічна проблема. Суб'єктивний та об'єктивний аспекти психічного. Динаміка уявлень про предмет психології.

Тема 2. Психічні процеси

Пізнавальні психічні процеси: система, функції, властивості. Відчуття. Види відчуттів. Фізіологічні механізми відчуттів. Сприймання. Закономірності побудови перцептивного образу. Властивості сприймання. Теорії сприймання. Увага. Види уваги. Властивості уваги. Теорії уваги. Пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Явище ремінісценції. Мислення. Види мислення. Психологічні закономірності мислення. Теорії мислення. Мовлення. Види мовлення. Функції мовлення. Взаємозв'язок мовлення та мислення. Уява. Види уяви. Теорії уяви. Емоційні та вольові психічні процеси: система, функції. Фізіологічні основи емоцій. Види емоцій. Почуття. Теорії емоцій. Воля. Підходи до дослідження волі. Вольова дія. Вольові властивості та їх розвиток.

Тема 3. Самосвідомість та її розвиток

Свідомість як вища форма розвитку психіки. Психологічні закономірності пізнавальної діяльності. Загально психологічні теорії інтелекту і його види. Інтелект. Психометричні моделі інтелекту. Біологічні та соціальні фактори розвитку інтелекту. Креативність. Психологічні закономірності творчості. Самосвідомість та її розвиток. Зміст та структура Я-концепції. Значення рефлексії в пізнанні та самопізнанні.

Розділ 3. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Теорії особистості. Вітчизняні теорії особистості. Структура особистості. Зарубіжні теорії особистості. Розвиток теорії особистості в Європі та США у XX ст. «Клінічні» та «статистичні» теорії особистості. Психоеволюційна теорія особистості З. Фрейда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Гуманістична психологія особистості А. Маслоу. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Теорія особистості В. Франкла.

Тема 2. Психологія індивідуально-психологічних відмінностей

Психодинамічні індивідуальні відмінності. Темперамент. Теорії темпераменту. Вчення про властивості нервової системи та темперамент за І. П. Павловим. Конституційні теорії темпераменту Е. Кречмера та У. Шелдона. Здібності. Види здібностей. Проблема спадковості інтелекту. Характер. Дослідження особистості з позицій теорії рис: (Г. Олпорт, Р. Кеттелл). Дослідження особистості з позицій теорії типів (Г. Айзенк).

Розділ 4. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Теоретичні основи соціальної психології

Предмет соціальної психології. Співвідношення соціального та психічного. Співвідношення загальної психології, соціальної психології та соціології. Виникнення та становлення соціальної психології. Головні теоретичні напрями зарубіжної соціальної психології. Психоаналіз та неопсихоаналіз у соціальній психології. Біхевіоральний напрям соціальної психології. Когнітивізм у соціальній психології. Соціально-психологічні дослідження представників гуманістичної психології. Інтераціоналізм як напрям соціальної психології. Конструктивізм у соціальній психології. Постмодернізм і його вплив на соціальну психологію.

Тема 2. Психологія спілкування

Спілкування як соціально-психологічне явище. Структура спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби комунікації. Вербальна та невербальна комунікація. Бар'єри спілкування. Спілкування як взаємодія. Психологічні закономірності агресивної поведінки. Психологічні закономірності альтруїстичної поведінки. Спілкування як соціальна перцепція. Механізми взаєморозуміння. Соціальне пізнання: як люди осмислюють соціальний світ. Перцептивні схеми та їх вплив на соціальну перцепцію. Ефект первинності (новизни, першого враження). Роль установок та стереотипів у соціальній перцепції. Ефект ореолу і інші ефекти соціальної перцепції (сприйняття

людини людиною). Каузальна атрибуція як соціально-психологічний феномен. Міжособистісна атракція та її чинники. Психологічні способи впливу в процесі спілкування.

Тема 3. Психологія груп

Поняття про соціальну групу. Класифікації груп. Психологічні особливості великих груп. Психологічні закономірності масової поведінки. Психологічні закономірності функціонування та розвитку малих груп. Процеси та механізми групової динаміки. Розвиток малої соціальної групи. Моделі групово- та колективоутворення. Групові норми та нормоутворення. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність. Проблема згуртованості групи. Конфлікт як явище групової динаміки. Феномени лідерства і керівництва. Теорії походження лідерства та керівництва. Стилi лідерства та керівництва. Особливості прийняття рішення групою.

Розділ 5. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

Тема 1. Предмет, методологія та основні напрями дослідження психології розвитку

Методологія та методи дослідження вікової психології. Поняття віку. Становлення поняття про психічний розвиток. Чинники психічного розвитку. Проблема соціального та біологічного в психічному розвитку індивіда. Теорії психічного розвитку. Механізми психічного розвитку. Кризи вікового розвитку, їх зміст; підходи Л. С. Виготського та Е. Еріксона.

Тема 2. Психологічна характеристика періодів розвитку

Періодизації розвитку особистості. Психологія немовляти. Психологічна характеристика раннього дитинства. Психологія дошкільного віку. Психологічні особливості підліткового віку. Психологічна характеристика юнацького віку. Розвиток психіки людини у періоди дорослості. Загальний аналіз криз вікового розвитку. Психічний розвиток у період ранньої дорослості. Психологія середньої дорослості. Психологічні особливості пізньої дорослості. Геронтопсихологія.

Тема 3. Психічний розвиток і освіта

Теорії співвідношення психічного розвитку й освіти. Умови психічного розвитку, поняття соціальної ситуації розвитку, новоутворення розвитку, зони актуального і найближчого розвитку, Роль провідної діяльності та сенситивного періоду в психічному розвитку дитини. Теорії співвідношення освіти (навчання) і розвитку у психології. Основні лінії психічного розвитку людини у процесі освіти.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

До розділу 1. Методологічні основи психологічної науки

1. Борисенко В.Д. Організація наукових досліджень в Україні : навч. посіб. Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв : МНУ, 2016. 258 с.
2. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Держ. служба України з надзвичайн. ситуацій, Нац. ун-т цивіл. захисту України. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 257 с.
3. Вихрущ В.О. Методологія та методика наукового дослідження : навч. посіб. Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 327 с.
4. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : посібник. Харків : ХНАУ, 2017. 57 с.
5. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с

До розділу 2. Загальна психологія

1. Варій М.Й. Психологія : навч. посіб Київ : Центр учб. літ., 2016. 287 с.
2. Долинська Л. В., Скрипченко О. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія. Підручник. Видавництво «Каравела», 2019. 464 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія. Навчальний посібник. Видання 3-є Перероблене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2019. 272с.
4. Сергієнко Н.П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 41 с.
5. Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. Загальна психологія. Навч.посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 296 с.

До розділ 3. Психологія особистості

1. Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн..Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
2. Папуча М. В., Наконечна М. М. Теоретичні основи психології особистості: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 60 с.
3. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.
4. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

До розділ 4. Соціальна психологія

1. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл.. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. К.: Либідь, 2020. 448 с.
2. Поліщук В.М. Соціальна психологія : навч. посібник . Суми : 2021. 217с.
3. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 104 с.
4. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

До розділ 5. Психологія розвитку

1. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посібник. К: Центр учбової літератури, 2021. 128 с.
2. Кушнір Ю. В., Оверчук В.А., Шпортун О.М. Вікова та спеціальна психологія: навчальний посібник. Вінниця: Центр оперативного друку «Документ Принт»., 2020. 384 с.
3. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник. К.: Кондор, 2020. 469 с.
4. Сергєєнкова О. Вікова психологія. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2021. 376 с.

4. СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Кожний білет вступного іспиту містить **50 тестових завдань**, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні. Питання складено у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих.

Оцінка за відповідь на кожне питання може набувати одного з двох значень: максимального значення 4 балів у випадку вірної відповіді; мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

Розподіл питань у білеті:

– за формою завдань:

Розділ	Питома вага	Кількість тестових завдань у варіанті	Кількість балів за тестове одне завдання	Максимальна кількість балів
Методологічні основи психологічної науки	20 %	10	4	40
Загальна психологія	20 %	10	4	40
Психологія особистості	20 %	10	4	40
Соціальна психологія	20 %	10	4	40
Психологія розвитку	20 %	10	4	40
Всього питань на обрання вірної відповіді	100%	50	4	200

Тривалість іспиту - 2 години

Формування бази тестових завдань за розділами:

база містить тестові завдання за розділами Програми

у кожному розділі 1 блок

кількість завдань у блоці формується у співвідношенні до значення питомої ваги в програмі; всього тестів з одного вступного іспиту 500

Розділ	Кількість блоків	Питома вага	Всього завдань з розділу
Методологічні основи психологічної науки	1	20%	100
Загальна психологія	1	20%	100
Психологія особистості	1	20%	100
Соціальна психологія	1	20%	100
Психологія розвитку	1	20%	100
Загальна кількість завдань			500